

ЗМІСТ

<i>ПЕРЕДМОВА</i>	6
ЧАСТИНА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОГО ПОСТ-АУДИТУ	8
<i>РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА ПРЕДМЕТ МИТНОГО ПОСТ-АУДИТУ</i>	8
<i>Термінологічний словник</i>	8
1.1 Пост-аудит в системі державного фінансового контролю	9
1.2 Сутність, значення та завдання пост-аудиту	15
1.3 Функції та принципи пост-митного аудиту	23
1.4 Предмет, об'єкти та суб'єкти пост-аудиту	25
1.5 Відмінності пост-аудиту від аудиту та ревізії	28
<i>Рекомендована література за розділом 1</i>	31
<i>Питання для обговорення та самоперевірки</i>	32
<i>Тести для перевірки знань</i>	33
<i>Завдання для закріплення матеріалу</i>	38
<i>РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОГО ПОСТ-АУДИТУ</i>	41
<i>Термінологічний словник</i>	41
2.1 Міжнародний досвід розвитку і функціонування пост-аудиту	41
2.2 Законодавчо-нормативне регулювання організації та проведення митного пост-аудиту	47
2.3 Основні положення Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур	58
2.4 Права, обов'язки та професійна етика працівників Державної фіскальної служби України та платників податків	64
<i>Рекомендована література за розділом 2</i>	78
<i>Питання для обговорення та самоперевірки</i>	81
<i>Тести для перевірки знань</i>	81
<i>Завдання для закріплення матеріалу</i>	86
<i>РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ, ПЛАНУВАННЯ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ МИТНОГО ПОСТ-АУДИТУ</i>	89
<i>Термінологічний словник</i>	89

3.1 Організація митного пост-аудиту.....	89
3.2 Планування митного пост-аудиту	94
3.3 Порядок проведення митного пост-аудиту органами Державної фіскальної служби України	102
<i>Рекомендована література за розділом 3.....</i>	117
<i>Питання для обговорення та самоперевірки.....</i>	118
<i>Тести для перевірки знань .....</i>	119
<i>Завдання для закріплення матеріалу .....</i>	125
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИКА ПОСТ-АУДИТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ	129
<i>РОЗДІЛ 4. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОСТ-АУДИТУ.....</i>	<i>129</i>
<i>Термінологічний словник .....</i>	<i>129</i>
4.1 Джерела інформації для пост-аудиту.....	130
4.2 Методи організації проведення пост-аудиту	136
4.3 Методи проведення пост-аудиту.....	140
<i>Рекомендована література за розділом 4.....</i>	<i>144</i>
<i>Питання для обговорення та самоперевірки.....</i>	<i>145</i>
<i>Тести для перевірки знань .....</i>	<i>145</i>
<i>Завдання для закріплення матеріалу .....</i>	<i>152</i>
<i>РОЗДІЛ 5. АНАЛІЗ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПОСТ- АУДИТІ.....</i>	<i>155</i>
<i>Термінологічний словник .....</i>	<i>155</i>
5.1 Поняття ризику та цілі системи управління ризику в пост-аудиті	156
5.2 Механізм системи аналізу та керування ризиками при здійсненні пост-аудиту	161
5.3 Процес управління ризиками у Державній фіскальній службі України.....	170
5.4 Функції та завдання Департаменту таргетингу та управління митними ризиками.....	176
<i>Рекомендована література за розділом 5.....</i>	<i>180</i>
<i>Питання для обговорення та самоперевірки.....</i>	<i>181</i>
<i>Тести для перевірки знань .....</i>	<i>182</i>
<i>Завдання для закріплення матеріалу .....</i>	<i>187</i>

<i>РОЗДІЛ 6. МЕТОДИКА ПОСТ-АУДИТУ</i>	
<i>ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ</i>	189
<i>Термінологічний словник</i>	189
6.1 Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.....	190
6.2 Застосування міжнародних торгових правил ІНКОТЕРМС в митній справі.....	194
6.3 Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту	204
6.4 Порухення митних правил як адміністративне правопорушення	216
<i>Рекомендована література за розділом 6</i>	222
<i>Питання для обговорення та самоперевірки</i>	224
<i>Тести для перевірки знань</i>	225
<i>Завдання для закріплення матеріалу</i>	231
 <i>РОЗДІЛ 7. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОСТ-АУДИТУ</i>	
<i>Термінологічний словник</i>	235
7.1. Робоча документація у пост-аудиті	236
7.2. Узагальнення результатів пост-аудиту.....	239
<i>Рекомендована література за розділом 7</i>	256
<i>Питання для обговорення та самоперевірки</i>	257
<i>Тести для перевірки знань</i>	258
<i>Завдання для закріплення матеріалу</i>	264
<i>ПІСЛЯМОВА</i>	267
<i>ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ</i>	269
<i>ДОДАТКИ</i>	279

ПЕРЕДМОВА

Інтеграція України у світове господарство й імплементація міжнародних норм і стандартів у галузі митної справи сприяють скороченню термінів та обсягів митних процедур, зокрема митного оформлення та митного контролю, проте такі трансформації не повинні вплинути на ефективність їх проведення, що зумовлює пошук нових підходів до організації та здійснення контрольних заходів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. За таких умов особливої актуальності набуває така форма митного контролю, як проведення документальних перевірок суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності після здійснення процедури митного оформлення, тобто перенесення значної частки контрольних заходів з митного кордону України до підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Процес реалізації таких заходів називають “митний пост-аудит”, який передбачає, що частина контрольних заходів має здійснюватись після випуску товарів у вільний обіг на території України.

В умовах ринкових відносин ключовим є питання підготовки кадрів для наявного різноманіття контролюючих органів та служб. Підґрунтя цього – перш за все, теоретичне визначення змісту та сутності певних понять у межах відповідних курсів та насамперед курсу – «Митний пост-аудит», який є однією з провідних дисциплін за навчальними планами економічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Під час засвоєння даної дисципліни студенти вчать застосовувати на практиці теоретичні знання з фінансового обліку, податкового обліку, аналізу господарської діяльності, кваліфіковано використовувати у практичній діяльності сучасні форми і методи контролю та аудиту, знаходити можливі шляхи вирішення поставлених проблем методикою і організації проведення аудиту та їх вдосконалення, а також розвивати навички творчої праці та самостійного мислення.

Розробка навчального посібника є своєчасною та актуальною, оскільки виникає необхідність підвищення рівня знань майбутніх фахівців щодо ефективності адміністрування контролюючими органами митних платежів, зокрема, в частині організації та здійснення митного пост-аудиту.

Головна мета посібника полягає у визначенні сприяння поглибленого вивчення та засвоєння теоретичних основ контрольних

заходів, організації, планування та методики здійснення пост-аудиту з огляду на розвиток сучасної науки та практики.

Завдання, які покладено на навчальний посібник «Митний пост-аудит», полягають у наступному:

- Вивчення змісту організації при здійсненні контрольних заходів у сфері зовнішньоекономічної діяльності;
- Засвоєння методичних прийомів та способів дослідження операцій зовнішньоекономічної діяльності;
- Набуття практичних навичок документування та узагальнення результатів митного пост-аудиту.

Самоконтроль за фаховим рівнем знань у навчальному процесі в умовах ринку праці є чи не найважливішим для студента, який хоче бути в майбутньому конкурентоспроможним спеціалістом. Щоб підсумковий контроль рівня знань з дисципліни „Митний пост-аудит” для студента був передбачуваним і об’єктивним, після кожної теми курсу наведено питання для обговорення та самоперевірки.

Навчальний посібник складається із вступу, навчальних матеріалів, необхідних для самостійного вивчення дисципліни, переліку літературних джерел та глосарію, які рекомендуються для підготовки практичних занять та самостійної роботи.

У посібнику розглянуто теорію та особливості проведення контрольних заходів, організації, планування та методики здійснення митного пост-аудиту.

Навчальний посібник призначений для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів III –IV рівня акредитації, може бути корисним керівникам підприємств, організацій, установ різних форм власності, бухгалтерів, працівників державних фіскальних органів та всім хто цікавиться організацією та методикою здійснення митного пост-аудиту.

Автори розділів: Л.В. Гуцаленко – доктор економічних наук, професор – загальна редакція, передмова, післямова, розділи 2, 7; У.О. Марчук – кандидат економічних наук, доцент – розділи 4, 5, додатки; В.Ю. Фабіянська – кандидат економічних наук, доцент – розділи 1, 3, 6.

ЧАСТИНА 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОГО ПОСТ-АУДИТУ

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ ТА ПРЕДМЕТ МИТНОГО ПОСТ-АУДИТУ

- 1.1. Пост-аудит в системі державного фінансового контролю*
- 1.2. Сутність, значення та завдання пост-аудиту*
- 1.3. Функції та принципи пост-митного аудиту*
- 1.4. Предмет, об'єкти та суб'єкти пост-аудиту*
- 1.5. Відмінності пост-аудиту від аудиту та ревізії*

Термінологічний словник

Аудитор – фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження аудиторської діяльності, має відповідний практичний досвід та включена до реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

Аудиторська діяльність – незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, що зареєстровані у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг.

Аудиторські послуги – аудит, огляд фінансової звітності, виконання завдань іншого надання впевненості та інші професійні послуги, що надаються відповідно до міжнародних стандартів аудиту.

Контроль – одна з основних функцій системи управління, що здійснюється на основі спостереження за поведінкою керованої системи з метою забезпечення оптимального її функціонування (вимірювання досягнутих результатів та порівняння їх із очікуваними результатами).

Мета пост-аудиту (за Кіотською конвенцією) – спрощення митного оформлення товарів та прискорення митних процедур на кордоні шляхом подальшої поглибленої перевірки після митного оформлення товарів і транспортних засобів.

Митний аудит – це форма митного контролю, яка здійснюється митними органами для перевірки правильності та достовірності даних,